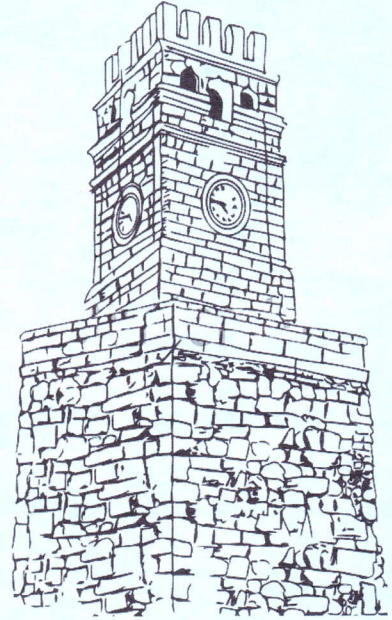
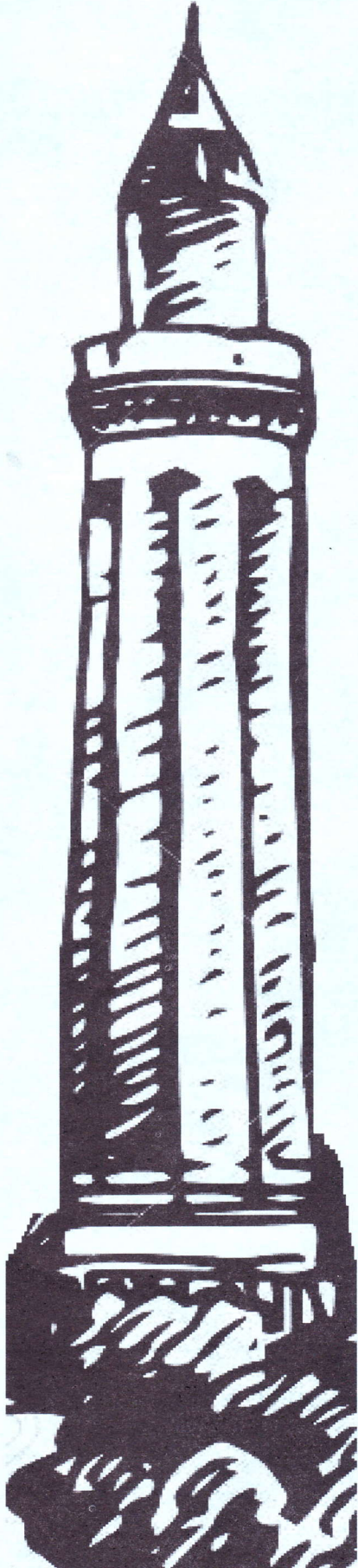

NEVZUHUR

EDEBİYAT KÜLTÜR SANAT

TEMMUZ 2021 / SAYI: 82

NEVZUHUR

EDEBİYAT KÜLTÜR SANAT
TEMMUZ 2021 / SAYI: 82

SAHİBİ:

MUSTAFA AKBABA
0532 575 59 50

GENEL YAYIN YÖNETMENİ:

ALİ DEMİREL
0535 504 92 71

YAYIN KURULU:

HASAN TÜLKAY
MEHMET ERÇİN

ADRES:

Atatürk Cd. 1306 Sk.
Akbaba Apt. No: 1/2
Muratpaşa / ANTALYA
www.mustafaakbaba.com.tr
e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :

TUNAHAN OFSET & MATBAACILIK
Sinan Mh. 1254 Sk. Türkcan Psj. Z / 2
541 441 41 60 Muratpaşa / ANTALYA
tunahanoffset@hotmail.com

YAYIN TÜRÜ :

Yerel - Süreli
İki Ayda Bir Yayınlanır

NEVZUHUR da yayımlanan yazılar
kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

NEVZUHUR da yayınlanan eserlere
telif hakkı ödenmez.

NEVZUHUR

Bir kültür hizmeti olup, para ile satılmaz.

NEVZUHUR da
Yayınlanan bütün yazıların sorumluluğu
yazarına aittir. Gönderilen yazıların
yayınlanması, Yayın kurulu nun
kararına bağlıdır.

NEVZUHUR Yayınlarının tamamına
www.mustafaakbaba.com.tr adresinden
ulaşabilirsiniz.

RAMAZAN AYINDA YAŞANANLAR
VE
HATIRLADIKLARIMIZ

MUSTAFA AKBABA

*KUTSAL URUM (ROMA) DEVLETİ
(İMPARATORLUĞU) II*

ALİ DEMİREL

YUNUS EMRE'Yİ
GÜNÜMÜZ ŞARTLARINDA OKUMAK

Prof. Dr. NURULLAH ÇETİN

YAŞAYAN SERDENGEÇTİ

HASAN TÜLKAY

GIDA & SAĞLIK

Prof. Dr. ÖCAL OĞUZ

ŞİRAZ BAHÇELERİ'NİN GÜLÜ

YUSUF KAZAK

RAPOR

EMİN ŞANLI

DÖRTLÜKLER

İBRAHİM BERBER

OKUYUCU İLE SOHBET

Değerli NEVZUHUR dostları;

82. sayımızla sizlere tekrar merhaba demenin sevincini yaşıyoruz. Temmuz sıcaklarında sizlere bir meltem ferahlığı verebilirsek ne mutlu bize.

İlk yazımız MUSTAFA AKBABA'nın olup RAMAZAN AYINDA YAŞANANLAR VE HATIRLADIKLARIMIZ başlığıyla sunuluyor. İlgi ile okuyacağınızı umuyoruz.

ALİ DEMERİEL, bir önceki sayıdaki yazısının devamını KUTSAL URUM (Roma) DEVLETİ (İmparatorluğu) II başlığıyla sürdürüyor.

Bu yılın Cumhurbaşkanlığı tarafından Yunus Emre yılı ilân edilmesi sebebi ile Prof. Dr. NURULLAH ÇETİN hocamızın kaleme aldığı yazı YUNUS EMRE'Yİ GÜNÜMÜZ ŞARTLARINDA OKUMAK başlığını taşıyor.

Prof. Dr. ÖCAL OĞUZ hocamızın GIDA ve SAĞLIK başlıklarıyla sunduğu iki güzel yazısını da zevkle okuyacağınızdan eminiz.

HASAN TÜLKAY hocamız ise YAŞAYAN SERDENGEÇTİ başlığıyla kaleme aldığı yazısında, Osman Yüksel (Serdengeçti) in Akseki'de bulunan evinde yenileme çalışmalarının başladığı haberini veriyor. Ayrıca Serdengeçti'nin 23 Haziran 1976 tarihli, içerisinde iki de şiir denemesi bulunan yazısını ilk defa dergimiz NEVZUHUR'un sayfaları arasında gün yüzüne çıkartarak edebiyat ve kültür dünyamıza önemli bir katkı sağlamış oluyor.

YUSUF KAZAK; ŞİRAZ BAHÇELERİNİN GÜLÜ adlı yazısı, EMİN ŞANLI; RAPOR , İBRAHİM BERBER ise DÖRTLÜKLER adlı şiirleri ile bu sayımıza ayrı birer renk katıyorlar.

Bir sonraki sayıda buluşabilmek umuduyla hoşçakalınız.

NEVZUHUR

RAMAZAN AYINDA YAŞANANLAR VE HATIRLADIKLARIMIZ

MUSTAFA AKBABA

Bu yılki (1442/2021) mübarek Ramazan Ayı'nı da malûm pandemi tedbirleri çerçevesinde idrak ettik. Camilerde kıldığımız çoşkulu teravih namazlarından bu yıl da mahrum kaldık. İftar yemekleri, dost ziyaretleri, kucaklaşmalar bu yıl da yapılamadı. Bu illetten kurtulabilmek için dualarımızın yanında maske – mesafe – temizlik kurallarına son derece titizlikle riayet etmemiz ve mutlaka aşı olmamız gerekmektedir.

Her Ramazan-ı Şerif'te azgınlığını bir kat daha arttırmayı hüner sayan Siyonist devlet, bu sene de huyundan vazgeçmemiş; bu mübarek günlerde Kible Mescidi'nde namaz kılan Müslümanlara ve Eski Şehir bölgesinin Şam Kapısı ile Şeyh el Cerrah Mahallesi'nde mazlum insanlara saldırarak, ayrıca Gazze'ye Batı Şeria'ya karadan, havadan, denizden bomba yağdırarak bozuk tığnetinin gereğini bir daha yerine getirmiş oldu. Bu durum karşısında müslim – gayri müslim dünya milletlerinin bazılarından birkaç cılız ses yükselmiş ise de en önce ve en sert tepkiyi Devletimiz ve Türk Milleti verdi. Zaten bugün Filistin halkının çıktıkları, cılız sesleriyle sahnede görülmek isteyen bazı devletlerin İsrail'e verdikleri açık – örtülü destekleri ile sağlandığı da bilinen bir gerçektir. Bütün bunlar, bizim topraklarımızın içerisinde kadar da uzanması planlanan 'Büyük İsrail' projesinin bir parçası değil mi? PKK ve uzantıları, Fetö terör örgütü hep bu amaca hizmet etmiyor mu?

Merhum MİT'çi Mahir Kaynak ne demişti?

“Diyorlar ki terör örgütleri yeni bir devlet kurma derdinde. Hayır efendim yanlış. Hiçbir örgüt devlet

kuramaz. Orta Doğu'daki tüm örgütler Büyük İsrail Devleti kurulsun diye kurulmuştur.”

Bu konuda bundan daha açık ne söylenebilir ki?

Bu hadiseler yaşanırken, Mescid'i Aksa Vakfı Müdürü Şeyh Ömer el Kisvani, Harem-i Şerif'in hoparlörlerinden İslâm dünyasına hitaben; “Nerede Selâhaddinler, Nerede onurunuz!?” diye feryad etti. “Fanatik Yahudiler bedenimizi çiğnemedenden Hareme giremezler!” diye haykırdı. (Gerçi, Selâhaddin Eyyubî kimdir ve ne kadar Kudüs fatihi olduğu ayrı bir yazı ve tartışma konusudur.)

ABD'de yaşayan Yahudi Profesör Norman Finkelstein, İsrail'in yaptığını insanlık suçu olarak değerlendirdi.

Mescid-i Aksa imamı Şeyh İkrime Sabri, Türkiye Gazetesi'ne verdiği beyanatta, 27 Ramazan gecesi başlayan saldırıyı; “Tarihin en büyük tahriki” olarak nitelendirdi ve “Şayet Filistinli gençler Mescid-i Aksa'da o ölüm kalım mücadelesini vermese şu an kutsal mabedimiz, ilk kiblemiz Mescid-i Aksa'nın üzerinde Siyon bayrağı dalgalanıyor olacaktı” dedi.

Burada şu tarihî gerçeği de göz ardı etmememiz gerekmektedir.

Siyonist desteğiyle başa gelen İttihatçılar, Filistin'i Yahudi iskânına açmışlardır. 9.12.1917 tarihinde Filistin cephesi çöküp Yıldırım Orduları Filistin ve Suriye'den çekilince, 1516'dan beri devam eden Osmanlı Hakimiyeti sona ermiş oldu.

Filistinliler Arab İhtilâline karışmamış, Yahudilere toprak da satmamışlardır. Siyonistler devlet arazisini ve ekonomik krize düşen bazı köylülerin satmak zorunda kaldığı toprağı satın almışlardır.

Bu konuyu biraz daha açarak söyleyecek olursak; Sultan Abdülhamid'i tahttan indirerek iktidarı ve iradeyi ele geçiren İttihatçılar, Padişaha aid hazinesi hassa topraklarını devletleştirdiler. Kendilerini destekleyen Siyonistleri memnun etmek için de

Filistin'e Yahudi göçünü serbest bıraktılar. Sonra işin vahametini kavrayıp Filistin'de yabancılara toprak satışını yasakladılarsa da iş işten geçmiş oldu. Yahudiler 1908 – 1914 arasında 50000 dönüm arazi satın almış, 10 tane koloni kurmuştu. 1913'te de hazine-i hassa arazilerini Rothschild'ler satın almışlardır. Bu seyir içerisinde Filistinliler ekonomik yönden zor duruma düşürülerek topraklarını satmaya mecbur bırakılmıştır.

Arabların Osmanlıya niye isyan başlattıkları sorusunun cevabını ise tarihçilerimize bırakalım. Ancak Cumhurbaşkanlarımızdan merhum Turgut ÖZAL'ın şu söylediklerini de burada tekrar hatırlamamızın tam zamanıdır.

“Osmanlıyı yıkmadan önce İngilizler içeride bazı kimseleri satın aldılar. İngilizler maaşa bağladığı Osmanlı Güney Cephesi Başkomutanı (.....) Cemal Paşa'ya talimat vererek, o zaman İslâmî ilim merkezi olan Şam'daki İslâm âlimlerinin genç kızlarını konağına getirmesi, onlara alkollü içki içirmeye zorlaması ve tacizde bulunarak geri bırakılmaları istenmiştir. Bu emri alan Cemal Paşa, derhal talimatı yerine getirdi.”

ÖZAL ayrıca, bu yüz kızartıcı hadisenin süratle Arab âlemine yayıldığını ve 'Osmanlı artık bozulmuş ve İslâmî yoldan çıkmıştır' propagandası yapılarak Arabların Osmanlıya düşman edildiğini anlatıyor. Özellikle Mekke Emiri Şerif Hüseyin'in de işin aslını bilmeden ve duyduklarına inanarak Arabların Osmanlı aleyhine İngilizlerle birlikte kıyama geçmesine sebep olduğunu belirtiyor.

Bakınız

<https://www.star.com.tr/guncel/turkiye-ve-hilafete-ihanet-ettiler-haber-1104870/>

“İngiliz ajanı” dedenin torunu, Özal'ın kayıp röportajındaki o soruyu cevapladı mı? / Fuat UĞUR, 25 Haziran 2020 Perşembe, Türkiye Gazetesi

Ayrıca Mustafa Armağan'ın Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı -1- adını taşıyan kitabından 'Şerif Hüseyin ve Abdülhamid' başlığıyla sunulan bölümün (Ketebe yay. Sayfa 164) de okunmasını tavsiye ederiz.

Arab isyanının İngilizlere 11 milyon Sterlin'e mâl olduğu, ayrıca Fransızların da Şerif Hüseyin'e 1 milyon 250 bin Frank ödedikleri kaynaklar arasında yer almaktadır. Sadece Arab isyanı için İngiliz ve Fransızların harcadığı para miktarı bu iken Osmanlı'yı tarih sahnesinden kaldırmak için küffarın harcadığı diğer meblâğı varın siz hesap edin. Bugün de Devletimiz üzerinde oynanan oyunlar hafife alınmamalıdır.

Taksim Meydanı'ndaki maksemin arkasında kalan alanda 17 Şubat 2017 tarihinde yapımına başlanan Taksim Camii'nin açılması da Ramazan Ayı içerisinde, Kadir Gecesi'nden bir gün önce 7 Mayıs Cuma günü olacak iken, pandemi tedbirleri

çerçevesinde sonraya bırakılıp 28 Mayıs 2021 tarihinde Cuma Günü gerçekleşti.

1950'li yılların başlarından itibaren yapımı düşünülen ve teşebbüs edilen, ancak yapımı bu yıla nasib olan bu camimiz de milletimize ve bütün İslâm âlemine hayırlı uğurlu olsun. aslında Taksim'e bir cami yaptırılması fikri çok daha öncesine dayanmaktadır. 1293 / 1877 Osmanlı – Rus Harbi sonuçlanırken, Rusların sulh şartlarından birisi de Taksim'e bir kilise yapılmasıdır. O günkü idare, Topçu kışlasında bir camii bulunmasına rağmen Taksim'e bir cami daha yapılmasına karar verir. Kilise yapılır fakat o günün şartlarında cami yapılamaz.

1950'lerden itibaren sağ hükümetlerin bulunduğu dönemlerde Taksim Camii konusu defaatle gündeme getirilir ancak muhtelif sebeplerle ve malûm zihniyetin frenleriyle bu günlere kadar gelinir.

Taksim Camii'nin açılışı münasebetiyle Devlet Başkanımızın yaptığı konuşmada altı çizilecek ifadeler şunlardır:

“Taksim Camii'ni bir süre önce yeniden ibadete açtığımız Ayasofya Cami-i Kebir 'e verilen bir selâm, yarın ulaşacağımız İstanbul'un fethinin 568. yıl dönümüne bir hediye olarak görüyorum. Taksim Camii, yaklaşık bir buçuk asırlık bir mücadelenin ardından İstanbul'umuza kazandırılmıştır. Bu meydana bir cami inşaatı fikri tarihimize 93 Harbi diye geçen 1877-1878 Osmanlı – Rus Harbi yıllarına kadar uzanır. Son dönemde Büyük Çamlıca Camii'nin tamamlanması ve Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının ardından İstanbul'a kazandırdığımız bu üçüncü önemli manevi mirasın, asırlar boyunca şehrimizi bir kandil gibi ışıtağına inanıyorum.”

Taksim Camii'ndeki ilk namaz, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş tarafından kılındı. Çok fazla katılımı, pandemi tedbirleri çerçevesinde edâ edilen Cuma namazında cemaat Taksim Meydanı'nda da saf tuttu.

Taksim Camii'nin ibadet alanı 2482 m² olup iç mekânda 2500, dış mekânla birlikte 4000 kişi bir anda ibadet edebilecek durumdadır. Yaklaşık 16500 m² inşaat alanına sahip olan cami üç katlı otopark, sergi alanı, aşevi ve dijital İslâm kütüphanesini de bünyesinde barındırıyor.

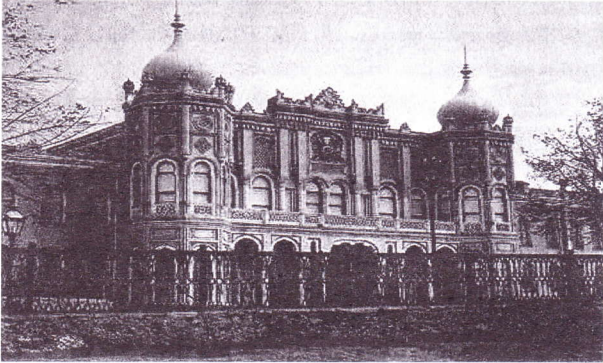
Sultan I. Mahmud'un şehre su getirirken yaptırdığı maskem sebebi ile suların taksim edildiği yer anlamında bu semt 'Taksim' olarak anılır olmuştur. Burada Sultan III. Selim'in topçu askerleri için yaptırdığı bir de kışla bulunuyordu. Bu kışla, bu günkü meydanın kuzeyinde, şimdiki Gezi Parkı ve heykelin olduğu yere düşüyordu.

Kabakçı isyanı sırasında harab olan kışla, Sultan II. Mahmud tarafından 1812'de yenilendi. Sultan Abdülmecid zamanında bir yangın geçirdiği için de dönemin meşhur mimarı Kirkor Balyan tarafından tamir edildi.

Önündeki geniş alanda talim yapıldığından dolayı, buraya 'Talimhane' denilmiştir. Kışlanın bir de camisi vardı.

İttihatçı hükümetin, Balkan Harbi akabinde para ihtiyacı sebebiyle devlete veya vakıflara aid mülkleri satarken, Taksim Topçu Kışlası da 20 Şubat 1913 tarihinde İstanbul Emlâk Şirket-i Osmaniyyesi adına bir Fransız – Osmanlı ortaklığı şirketine 500.000 liraya satılmıştır. İşte bu serüvenle başlayan ve 1940 yılında İstanbul Valisi ve Belediye Reisi Lütfi Kırdar'ın merkezden aldığı emirle yıktığı bu tarihî kışladan şimdi elimizde az sayıda fotoğraftan başka bir şey kalmamıştır.

Tarih bilmez, bilse de çarpıtmayı maharet sayan zevatın, konuyu Vahiddeddin Han'a dayandırmaları ve onu cami satmakla suçlamaları tam bir şuursuzluk örneğidir. Osmanlı düşmanlığının ve Sultan Vahideddin Hân'ı kötüleme gayretlerinin açık bir numunesinden başka bir şey değildir.

Büyük Çamlıca Camii'nin açılmasından sonra o muhteşem eseri görmek, hiç değilse bir vakti orada edâ edebilmek arzusuyla İstanbul'a gitmeye fırsat kolluyordum ki dünyayı saran korona belâsı sebebi ile bu arzumu tehir etmek durumunda kaldım. Pandemi günlerinde Ayasofya'nın ibadete açılması sevincimizi ziyadesiyle taçlandırırken, yine aynı sebeple o mübarek camide namaz kılamamak içimize dert olmuştur. Şimdi Taksim Camii'nin açılması da ayrı bir sevinç kaynağımızdır. Ömrümüz varsa, şartlar düzeler düzelmez İstanbul'a gidip bu üç camide de namaz kılmayı gönlümüz çok arzulamaktadır. İnşallah Cenab-ı Allah kısmet eder.

Ve yine fethin 568. yıldönümünde hizmete açılan Çamlıca Verici Kulesi'nde Aziz İstanbul'u 360°seyretmek de arzularım arasında öncelikli tercihimdir.

Son yıllarda TRT programları arasında yer alan, Ramazan Ayı boyunca sürdürülen Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma yarışmasında bu yıl katılımcı ve izleyici sayısında ciddi bir artış olmuş, Kur'an bülülleri büyük bir şevkle dinlenmiştir. Bu muhteşem programı tasarlayan, uygulamaya koyan, iştirak eden jüri üyeleri ve yarışmacıların hepsinden Cenab-ı Allah bir değil, bin kere razı olsun.

Devlet televizyonundan bu programı izlerken, bir taraftan da 'Nereden nereye gelindi' diye düşünmeden edemiyordum. Geçmişte yaşanmış olanlar bana bunu istemesem de hatırlatıyordu.

Değerli büyüğümüz Yavuz Bülent BAKİLER ağabeyimizin, 30 ve 31 Ekim 2010 tarihli Türkiye Gazetesi'nde "Dünden Bugüne TRT" başlığıyla sunduğu köşe yazıları okunacak olursa ne demek istediğim daha net anlaşılmış olacaktır. Buradan birkaç küçük paragrafı iktibas etmemiz bile bu konuda bir kanaat oluşmasını sağlayacaktır. Ancak dergimizin yayın politikası gereği bazı isimleri, ad ve soyadlarının baş harfleriyle alıntılacağız.

"1964 yılında Basın – Yayın Kurumu'nun eski genel müdürlerinden şair Gültekin Samanoğlu'nun yardımıyla, Ankara Radyosu Merkez Program Daire Başkanlığı'na raportör olarak girdim. Beni kurum T. Ö. aldı. (...) Masama oturduğum gün bana masal saatinde okumak için yazılmış bir deste kâğıt uzattı:

- Bu masalları dikkatle oku! İçerisinde Allah kelimesi geçmesin! dedi

Okudum. Hiçbir masalda Allah kelimesi geçmiyordu. Götürüp o çocuk masallarını kendisine uzattım:

- Hiçbirinde Allah kelimesi geçmiyor efendim! dedim"

"Aynı odada oturduğum kişiler, hergün benim yanımda yüksek sesle konuşuyorlardı:

-Yahu! Allah'ın insanı çarpacağını söyleyenler var. (Burada, Cenab-ı Allah için söylediklerini yazamayacağım M. A.) Sonra da hep beraber böğüre böğüre gülüyorlardı. Onlara dedim ki:

- Allah sizi öyle bir çarpmış ki haberiniz yok! Önce sizden terbiyeyi, ciddiyeti, akıllı, mantığı, insafı, idraki söküp almış. Allah sizi daha nasıl çarpsın?!

T. Ö.'a gidip dedim ki:

- O iz'ansız, imansız adamaların odasından beni lütfen alın! Benim onlarla bir arada oturmam mümkün değil.

- Seni A. Ö.'ın yanına vereyim. Yalnız o da Yehova Şahididir. Efendi adamdır!

Yehova Şahidi A. Ö. gerçekten efendi adamdı. Aramızda katiyen bir çekişme olmadı. O ara öğrendim ki Kısa Dalga yayınlarında, yani yurt dışındaki

işçilerimize ve soydaşlarımıza yönelik yayınlarda Din ve Ahlâk programlarını hazırlayan kişi dinsiz ve Allahsız bir delikanlıdır...”

Bu kadar alıntı bile bir zamanların TRT'si hakkında herhalde bir fikir oluşmasını sağlamıştır. Hamdolsun ki o günlerden bu günlere gelindi. Zaten Müslüman bir ülkede olması gereken de bu değil miydi?

Ama bu Millet neler gördü... Osman Yüksel (Serdengeçti) merhum da ne diyordu? “Bu Millet Neden Ağlar.”

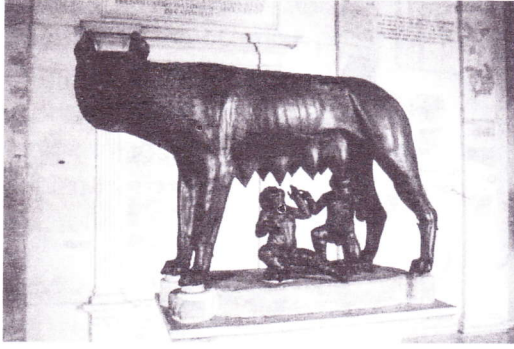
KUTSAL URUM (Roma) DEVLETİ (İmparatorluğu) II

Tarihçi ALİ DEMİREL

Kutsal Etrüks devletini, daha sonraları Roma Devleti olarak anılacak olan bu muhteşem organizasyonu uzun uzun, ayrıntıları ile anlatacak değilim. Ama ne denli kutsal bir devlet olduğunun kavranabilmesi için, daha önce hiç yapılmamış, bilinmeyen uygarlık değerlerinden bazılarını sıralayacağım: 1-Devlet yönetimi Avrupa kıtasında ilk defa halk ile paylaşıldı. 2-Ordu örgütlenmesi tamamen Türk usulüne göre düzenlendi. 3-Mimari, kuyumculuk ve giyim kuşamda yepyeni uygarlık öğeleri oluşturuldu. 4-Müzik, tiyatro ve sporda yepyeni akım ve uygulamalar gelişip yaygınlaştı. 5-Yazı, astroloji ve dini inançta evrence değerler ortaya kondu. 6- Özellikle hayvancılık/tarım ve madencilikte üretim artışları katlanarak artırıldı. 7- Devletin kapsadığı saha üç kıtaya yayılmış durumdaydı: Avrupa'nın neredeyse tamamı, Anadolu'nun hemen hemen tamamı, Orta Doğu'nun özellikle Akdeniz'in doğu kıyılarını kapsayan kısımları, Afrika'nın kuzeyindeki bazı bölgeler özellikle de Mısır, işte bu yerler devletin yönetimi altına alındı. Kutsal Roma Devletinin dünya insanlığına armağan ettiği en önemli iki değeri son iki madde olarak yazmak istedim. 8- Devletin yöneticileri; hem yönetimleri altına aldıkları toplum ve ülkelerle kolay ve çabuk ulaşımı sağlamak için, hem de ticaretin kolay ve güvenli olmasını sağlamaya yönelik olarak, bütün ülkeyi ve kendilerine bağlı ülkeleri yol ağlarıyla donatmışlardır. Yapılan yol ağlarının kapsamı, daha önce hiç görülmemiş ölçeklerdeydi. Sadece ana yolların toplamı yüzyirmibin (120.000) kilometreydi. Yani dünyamızın çevresini üç kez dolaşacak uzunlukta idi. Bu uygarlık çalışması, daha sonraki çağlar için ulaşım ve ticarete,

ne yapılması gerektiğine örnek olmuştur. 9- Roma Hukuku. İnsanlığa sunulan önemli değerlerin başına konulabilecek bir könilik şaheseridir. Bu konuda fazla söze gerek yok. Günümüz hukukunun temelidir. Bazı küçük değişikliklerle halen uygulanmaktadır. Asıl önemli olan; günümüzde daha iyi yasalar oluşturuluyor olabilir ama unutulmamalıdır ki başlatan, ışığı yakan, yenilerin oluşmasına yol açan Roma Hukuku'dur...

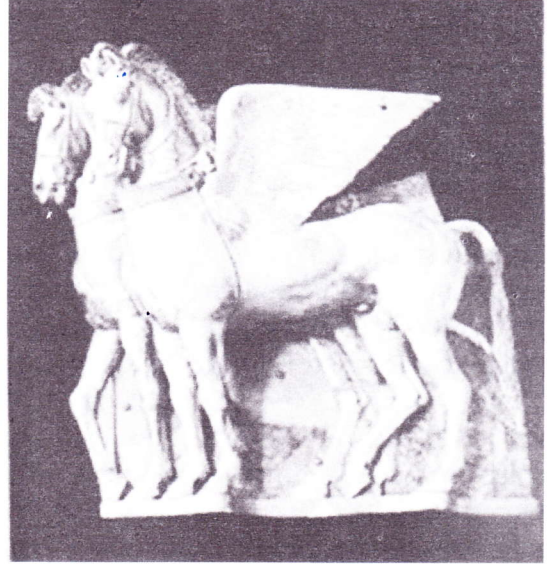
Urum.(Roma) devletine kutsallık yüklenmesi elbette insanlığa sunduğu yepyeni uygarlık değerlerinden ötürüdür. Ama devletin kutsal kabul edilmesinde, uygarlık değerlerinin yanı sıra belki de daha yaygın kabul göreni, mitolojik değerler yüklenmesidir. Bu durumu da irdeleyelim ama bunun için, Türk Mitolojisinin konu ile ilgili kısmını bilmeden taşlar yerine oturmaz. Bilenlerin bildiği gibi Türk Mitolojisinde, Urum (Roma) devletine de yüklenen kutsallık şöyle: Gökten bir, gök yeleli dişi kurt iner. Çok zor durumda olan bir çocuk (genelde bir başbuğ/başkan çocuğu) dişi kurt tarafından bir mağaraya götürülür. Emzirilerek doyurulur... Yeterince büyüüp gelişen çocuk; yepyeni bir anlayışla ve yepyeni bilgilerle yepyeni bir devlet kurar. Yeni devletin kurucusu kutsaldır (Tengri'den Kut almıştır / Kutalmıştır / Humayundur). Yeni devlet de kutsal kabul edilir... Konuyu biraz daha açmakta yarar var: Türk Mitolojisinde, çeşitli zaman dilimlerinde defalarca bu olay olmuş. Dişi kurttan başka; Gök yeleli erkek kurt gökten iner ve başbuğ'un kızı ile evlenir, çocukları olur ve o çocuk devletin başına geçer. Yine Türk Mitolojisinde gökten gök yeleli kurt iner Türk Ulusuna / Ordusuna kılavuzluk yapar, yol gösterir. Bu olanlar çeşitli zaman dilimlerinde hep olagelmıştır... Türk Mitolojisindeki bu anlatılanlar; böyle yalın haliyle / düz olarak anlaşıldığı gibi yaşanmış hikâyeler değildir. Bu anlatıların her biri ezoterik bir bilgiyi / haberi bize geçmişimizden ulaştırmaktadır. Burada hepsini irdeleyecek değilim. Ama konumuzla ilgili olduğu için kısaca Gök yeleli dişi kurda bir bakalım: Türk mitolojisinde sütü emen çocuk (başkanın çocuğu) aslında mensubu olduğu ulusu temsil eder. Emdiği süt salt kutsal bilgiyi temsil eder. Ancak verilen bilgiler sadece o zamana ve o topluma gereken kutlu bilgileri içermektedir. Bilgiyi getirip sunan (emziren) kurt sadece kutlu bir aracıdır. Bu kutlu aracının getirdiği bilgilerin kaynağı ve de Gök yeleli dişi kurdun geldiği yer ise, kurdun bizzat simgesel olarak temsil ettiği yerdir... Türk Mitolojisinde bunlar böyle.

Urum (Roma) devletinin kuruluşu ile ilgili dişi kurt heykeli

Şimdi gelelim Kutsal URUM (Roma) devletine mitolojik kutsallığın yüklenmesine. Anlaşılacağı gibi bu kutsallık yükleme tamamen Türklük ile ilgili. Türkler ve İtalikler, devleti ortak yönetmeye başladıktan sonra, bir dişi kurt heykelinin yapılarak devletin simgesi olmasını öngörmüşler. Bir Türk kenti ola Vei'li (Veies) bir Türk olan ünlü heykeltıraş Vulka'dan, efsanedeki dişi kurdun heykelini yapması istenir. Sanatçı Vulka öyle bir heykel yapar ki; Göğüsleri süt dolu, duruşuyla ve bakışıyla sahiplenici ve asil bir görünümde. Hele gözlerdeki bakış şekli; tehdit ve şefkat birlikte... İyi çekilmiş bir fotoğrafta bile bunlar sezilebiliyor. Yani Sayın Vulka kardeşimiz muhteşem bir eser meydana getirmiş. Bu heykelin memeleri altına, sonradan iki çocuk heykeli yerleştirilmiş. Türk efsanelerinde dişi kurttan sadece bir çocuk süt emer ve o çocuk kendi ulusunu temsil eder. Urum'un (Roma'nın) kurdunda ise iki çocuk var... Kutsal Urum (Roma) devletinin kutsalları sadece dişi kurttan ibaret değil. Örneğin: Roma kenti yakınındaki kutsal 'Lupercale' (kurt mağarası) günümüzde de kutsal kabul edilmektedir. Bu durum Türk efsanelerindeki mağara kültürünün aynısıdır. Al (kırmızı) renk kutsaldır. Günümüzde bile özellikle Vei kentinde bütün kutlamalar kırmızı renklerle, al flamalarla kutlanır. Devlet başkanlarının asalarındaki çift başlı kartal da Türk kökenlidir. Tengri'ce Kuta sahip olduğuna inanılan devlet başkanlarının cesetlerinin ateşe verilmesi de bir başka Türk töresinden geçmedir. Bunlara benzer pek çok Türk uygarlık değerleri ve töreleri Urum (Roma) devletinde içselleştirilmişti. Bu durumda sanki çelişki varmış gibi akla gelebilir. Şöyle ki; İtalikler, devletin ortağı olduklarında Türklere karşı olumsuz tavır içinde oldular hatta zaman zaman kalkışıp vandallık bile yaptılar. Bu durumda neden Türklerin bütün kültür değerlerini benimseyip uyguluyorlar? Bu sorunun yanıtı çok açık; kendileri ilkel bir topluluk iken sonradan uygarlaşmışlardı dolayısıyla geçmişlerinden getirdikleri hiçbir uygarlık

değerleri yoktu. Bu durum çok daha uzun yazılabilir ama anlatılacaklar belli ve açık. Kısaca bir tümce ile nasıl anlatılır dersiniz: Fransız Etrüksologu Alain Hus şöyle yazmış: ***"Etrükslerin epopeleri, efsaneleri, gelenekleri Romalı tarihçiler tarafından Romalılara maledilmiştir."***

Etrüks Tulparı

Şimdi şu soruya yanıt arayalım. O çağlarda dünyanın süper güçlü devleti, ancak insanlık adına kötü değil iyi olan bir devlet. Daha önce hiç bilinmeyen nice uygarlık ve bilim değerlerini serimleyip uygulayan bu kutlu devletin yücelmesi neden durdu? Dahası, önce parçalandı ve sonra tamamen ortadan kalktı. Gerçi devlet düzeni parçalandı ve ortadan kalktı ancak, insanlığa armağan ettiği değerler günümüzde bile önemlidir ve yeni oluşturulan uygarlık değerlerinin temeli olma durumundadır. Yine de şunu düşünmeden edemeyiz; Kutsal Urum (Roma) Devleti yıkılmasaydı insanlığa daha çok değerler katabilirdi. Neden yıkıldı? Bu konuda basit ayrıntılar sebep olarak ileri sürülebilir ama bunlar bize 'fili' göstermez. İki temel sebep bu yüce devleti yıktı. Bu ana sebeplerden birisi şöyle: İtalikler Etrükslersiz bir şeyler yapamayacaklarını biliyorlardı. Dolayısıyla onlardan ayrılmak veya onları kendilerinden soyutlayıp dışlamak da istemiyorlardı. Ama mecbur olmalarına karşın; kendi aşağılık duygularına kapılarak Etrüsklere düşmanlık da besliyorlardı. Onların bu tutumlarına bir de Greklerin kıskırtmaları eklenince İtalikler zaman zaman kalkışıyor, hatta barbarlık ve vandallık bile yapıyorlardı. Yönetimde olan Etrüskleri alaşağı edip yerlerine kendileri geçiyorlardı. Sadece bu davranışlarla kalsalar iyi; Etrüsklerin İtalya'ya getirdikleri değerleri kendilerine

mal ediyorlar, sanki kendilerine ait değerlermiş gibi tutum takınıyorlardı. Bazı durumlarda bunu yapamıyorlardı çünkü Etrüks değerlerinin çoğu yazılmış, kitaplaşmış kanıtlar halindeydi. İşte bir başka İtaliyeli barbarlığı kendini bu konuda da gösterdi. Baskınlar yapılarak kimlerde kitap varsa toplanıp imha edildi. Yetmedi koca Roma Kütüphanesini ateşe verip bütün kitapları yaktılar!.. Hele bir eser Vardı ki; saygıdeğer CLAUDIUS tarafından yazılan yirmi (20) ciltlik şaheser. Claudius; bilge bir ışıman (aydın-bilgili), o bir Etrüks ve de Etrüksçü (Türkçü). Yazdığı eser; Etrüks tarihi, Etrüks uygarlık değerleri ve de kutsal Urum (Roma) Devletinin kuruluşu ile ilgili olduğu, ayrıca İnsanlık adına çok değerli bilgiler içerdiği sanılmaktadır! Sanılmaktadır diyorum çünkü o yirmi ciltlik kitaptan bir sayfa bile yok! İtaliyeli tarafından yok edildiler. Bu kitap ile ilgili yazdıklarım abartı gibi gelebilir. Öyle değil. Pek çok tarihçi bu kitaptan söz etmiş / yazmış. O tarihçilerden Suetonius; Bu eserin bir nüshası daha olduğunu, İskenderiye (Mısır) Kütüphanesinde, senede bir kere, başından sonuna kadar halka okunduğunu kaydeder. Bu uygulama dahi 20 ciltlik eserin nasıl bir değer taşıdığını ortaya koymaktadır. İskenderiye'deki nüshası ne mi oldu? Bilindiği gibi o büyük kütüphane de yakıldı!.. Sayın bilge Türk Claudius aşağıdaki satırlarda yeniden ele alınacak.

İmparator CLAUDIUS'un büstü

İtaliyeli, Etrükslerin kültür değerlerini yok etmek veya kendilerine mal etmek için yaptıkları tam bir barbarlık örneğidir. Bu konuda asıl suçlu İtaliyeli olmakla beraber bazı mankurt Etrüksler de hainlik yapmışlardır. Bunlardan birisi de zengin ve asillikte üstünlerden olan Etrüks Mekene'dir. Yine asil, çok yetenekli ve de ünlü edebiyatçı Virgil de Etrüks idi. Bu ikilinin hainlikleri şöyle: İmparator Augustus, İtaliyeli de bir efsaneleri olmasını istedi. Mekene imparatora yaranmak için; ÖNAS'ın bir İtaliyeli gibi efsaneleştirilmesini önerdi. Önerisi kabul görünce,

ırkdaşı olan Virgil'i ayarttı. Ve çok iyi bir edebiyatçı olan Virgil'e İmparatorun da desteklediği, fikrini kabul ettirdi. Virgil, Önas ile ilgili Türk efsanesini kullanarak; 'Eneid' adıyla, sözde İtaliyeliyi yücelten bir efsane uydurup yazdı. Eserini bitirdikten sonra hatasını anladı. Kendi ırkına ihanet etmişti. Yazdıklarının hepsini yakmak istedi! Yakmaya çalışırken yakalandı ve engel olundu...

Devamı gelecek sayıda

YUNUS EMRE'Yİ GÜNÜMÜZ ŞARTLARINDA OKUMAK

Prof. Dr. NURULLAH ÇETİN

Bu sene Cumhurbaşkanlığı tarafından Yunus Emre yılı ilan edildi. Bu güzel ve önemli bir karardır. Bu kararın gereği olarak bu vesileyle Yunus Emre'nin Türk milleti ve yöneticileri tarafından iyi okunması ve içselleştirilmesi gerekiyor. Bu bağlamda onun uyarıları doğrultusunda düşüncelerimizin, hayatımızın, işlerimizin ve yönetim biçimimizin yeniden sorgulanıp düzene sokulması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Zira Yunus Emre, Türk milletine yol ve yön gösteren sahil münnevver Türk aydınlarından biridir. O aynı zamanda güncelliğini koruyan, tarihsel niteliği yanında evrensel kimliğini de muhafaza eden, Türk'ün millî vicdanlarından biridir. Aşağıda vereceğim şiiri, bugünkü Türk milletinin yüzyüze kaldığı bazı güncel sorunlarına işaret etmesi bakımından önemlidir. Bu şiir, günümüz sorunlarıyla ilgili olarak hem tespit hem de dolaylı olarak çözüm önerileri içermektedir. Önce şiire bakalım, sonra bu şiiri günümüz şartlarında anlamaya ve anlamlandırmaya çalışalım.

"Müslmânlar zamâne yatlu oldu
Helâl yinmez harâm kıymetlü oldu

Okıyan Kur'ân'a kulak tutulmaz
Şeytânlar semirdi kuvvetlü oldu

Harâm ile hamîr tutdı cihânı
Fesâd işler iden hürmetlü oldu

Kime kim Tanrı'dan haber virürsen
Kakır başın salar hüccetli oldu

Şâgird üstâdıla arbeye kılur
Oğul atayla izzetli oldu

Fakîrler miskînlikden çekdi elin
Gönüller yıkuban heybetlü oldu

Peygamber yirine geçen hocalar
Bu halkun başına zahmetlü oldu

Dutulmaz oldu Peygamber hadîsi
Halâyık cümle Hakk'dan utlu oldu

Yûnus gel âşıkısan tevbe eyle
Nasûha tevbe ucı kutlu oldu

Şiirin günümüz Türkçesiyle karşılığı:

"Zamanımız Müslümanları o kadar kötü oldular ki helâl yemeyi bıraktılar. Onlar için haram daha değerli oldu. Kur'an'ın emir ve yasaklarına kimse uymaz oldu. Şeytanlar semirdi ve iyice güçlendi. Haram yeyip içmek bütün dünyaya yayıldı. Kötü, günah ve çirkin işler yapanlar daha saygın, itibarlı oldu. Kime Allah'ın ayetleriyle, uyarılarıyla nasihat edilse, yaptığı işler Kur'an'a uymuyor denilse, hemen öfkelenip belgeli senetli başına kakar oldu. Öğrenci hocasına karşı saygısız ve edepsiz, küçük büyüğüne, oğlu babasına karşı saygısız ve sözlerini dinlemez, kafa tutar, karşı gelir, üstünlük taslar oldu. Yoksullar da yüzüstü, haddini bilmez, şirret oldular. Boynu bükük fakirler gitti, yerlerine kibirli ve kalp kıran, asi, saldırgan insanlar geldi. Kendilerini peygamber yerine koyan, peygamberlik taslayan hocalar halkın başına belâ oldu. Peygamberin sözü, sünneti, uyarıları, nasihatı unutuldu. Bu durumdan dolayı bütün insanlar Allah'tan utanır oldu.

Ey Yunus Emre eğer gerçekten âşıkısan gel tevbe et. Bunun tek çaresi bir daha bozmamak üzere tevbe etmektir."

Şiirde öncelikle günümüz Müslümanlarının bozulmasına, kötüleşmesine, İslam'dan uzaklaşmalarına bir gönderme var. Yani Müslümanların İslam'ın temel kaynakları olan Kur'an ve Hz. Muhammed'in emir ve yasaklarına uymadıklarına, İslam'ın gereklerini yerine getirmediklerine, İslam'a aykırı söz ve eylemlerde bulunduklarına değiniliyor.

Bugün de ferdî, millî ve evrensel sorun ve sıkıntılarımızın temelinde İslam'dan hızla uzaklaşmamız, İslam dışı bir hayat kurgusuna kendimizi mahkum etmemiz yer alır. İslam hem bireysel, hem toplumsal hem de siyasi hayatımızdan çıkarıldığı, devre dışı bırakıldığı için helal kazanca ve mala önem verilmiyor, haram olan her şey daha önemli, öncelikli ve değerli görülüyor.

Bu bağlamda alın teri, kol ve beyin gücü olan helal kazanç bir taraf bırakıldı. Onun yerine çalma, çarpma, kandırma, aldatma, rüşvet, devlet millet malına usulüne ve kılıfına uydurularak çökme, faizcilik, tefecilik, uyuşturucu, kadın ticareti gibi haram yollar öne çıkarıldı. Çalışmadan, emek sarfetmeden, kısa yoldan haksızca çok para kazanma, iktidarda

olan siyasi partiye yanaşarak, iktidarın siyasi gücünü kullanarak kişisel menfaat devşirme geleneği yaygınlaştı. Helal maaş ve gelir yerine haram kaynaklara yönelindi.

İnsanlar Kur'an'ın belirlediği temiz, insanî ve İslamî hayat tarzına göre değil de tamamen nefsin ve şeytanların yani şeytanlaşmış Kapitalizm, liberalizm, Komünizm, globalizm, emperyalizm, konformizm gibi sapık ideolojilerin, sistemlerin, siyasetlerin belirlediği bir ferdî ve toplumsal hayat kumpasına dahil oldular.

Hak, hakikat, İslam ve Kur'an nizamı yerine dinsiz, ateist, deist, materyalist bir hayat tarzının ve dünya görüşünün sembolü olan İslam karşıtı bütün şeytanî figürler, kurumlar, sistemler ve değerler iyice güçlendiler. Sonuçta bugün mana yerine madde, kutsal yerine menfaat, hak yerine zulüm, helal yerine haram, emek yerine çalma çarpma, kanun yerine kanunsuzluk, hak edilen yerine gaspedilen öne çıktı. Kozmopolit, konformist, salt yeme içme, eğlenme merkezli, haz ve hız amaçlı, maddeci, İslam dışı bir hayat tasavvuru sonucu insanlar helal olan yiyecekler yerine haram yiyecek ve içeceklerle eğilim gösterdiler. Kanunsuz, haksız hukuksuz haram paralarla elde edilen yiyecekler yeniyor, içki, uyuşturucu gibi içecekler içiliyor. Rüşvetçi, mafyacı, sömürücü, zalim, hakka hukuka saygı duymayan, bencil menfaatçiler, adalet yerine eş dost, akraba, aşiret, tarikat, cemaat, parti kayırmacıları, devlet millet malını ve parasını usulsüz ve haksız ihalelerle yağmalayanlar büyük adam, saygın patron, nüfuzlu siyasetçi, özenilen mafya lideri, tapınılan kapitalist iş adamı, rol model sanatçı, işbilen bürokrat oldular.

İslam'dan, haktan hukuktan, helalden, doğrulardan, Allah'tan, peygamberden, Kur'an'dan, dürüstlükten, adaletten bahsedecek olsanız sizi çağdışı kalmakla, gericilikle suçlarlar. Bu zamanın, modern dönemlerin şartlarına, çağın gidişatına uymamakla, tarih dışı kalmakla suçlarlar. Global kapitalist çağda evrensel kapitalist kurallara uymazsan, dünya sisteminin çarklarına ayak uydurmazsan ezilirsin, geri kalırsın derler.

Günümüzde bilgili, aydın, öğretmen, hoca, bilge, eğitimli kültürlü, erdemli, ahlaklı insanlara değer verilmez oldu.

Bunlara saygı ortadan kalktı. Eğitim kurumu ticari bir müesseseye dönüştürülünce öğrenci patron, öğretmen onun hizmetçisi, memuru, işçisi olarak görülmeye başladı. Topçular, popçular, mafya babaları, haram paralarla caka satan sanatçı müsveddeleri Türk çocuklarının önüne rol model olarak sürüldü.

Geleneksel kutsal Türk aile kurumu modernizm karşısında geri, ilkel, eski bir kurum olarak görülüp dağıldı, yıkıldı. Özgürlük, demokrasi, insan hakları, çağdaşlık, eşitlik gibi yeni zamanlar değerleri yayıldı. Bunlar Türk ailesini dağıtan, parçalayan, yok eden,

karısını kocasına, oğlunu babasına düşman eden kavramlara dönüştürüldü.

Özellikle Komünizm, sosyalizm propagandalarıyla fakirler proleterya yapıldı, zenginlere ve devlete karşı kıskırtıldı, eşkiyaya, teröriste dönüştürüldü. İndirilmiş din olan Kur'an ve Hz.Muhammed İslam'ı kalktı; yerine uydurulmuş dinler haline getirilen, İslam dışı hurafelerle, sapkınlıklarla dolu bazı tarikat ve cemaat dinleri hâkim oldu. Cahil cühela, Amerika, İsrail, İngiltere ajanı bazı şeyh, şih, cemaat şefi gibi kişiler, kendilerini adeta peygamber yerine hatta Allah yerine koydular.

Bağlılarını, müritlerini köle, esir, beyni uyuşturulmuş zombi, mankurt gibi kullanıyorlar, emir ve talimatlarını sorgulanamaz ayet gibi dayatıyorlar. FETÖ örneğinde olduğu gibi iyi niyetlerini istismar ettikleri bağlılarını Amerika, Avrupa ve İsrail adına uçuruma atmaktan, hayatlarını karartmaktan çekinmiyorlar. Müritlerini madden ve manen soyup soğana çeviriyorlar.

Hız.Muhammed'in sözleri yerine kendi tarikat ve cemaat şeflerinin sözlerini dinlemeye başladılar. Gerçek İslam gitti, yerine uyduruk dinler hâkim olmaya başladı. Bu durumdan kurtulmak için Türk milleti titreyip kendine gelmeli, özüne dönmeli, yapıp ettiklerini düşünmeli, kimin sözüyle hareket ettiğini sorgulamalı, kendisine din diye dayatılanların gerçekten İslam'a uygun olup olmadığını araştırmalı, incelemeli, saf, sahih, gerçek İslam'a dönmelidir. Zira Allah Kur'an'da "aklınızı kullanmıyor musunuz?", "düşünmüyor musunuz?" diye uyarıyor. Samimi tövbe böyle olur, olmalıdır.

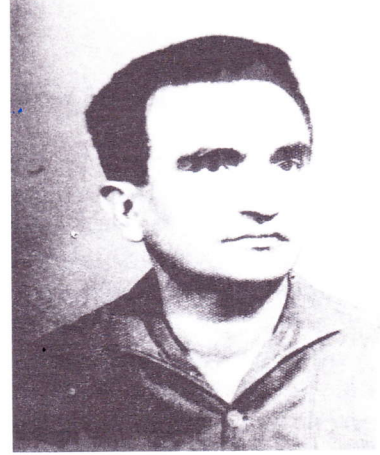
YAŞAYAN SERDENGEÇTİ

HASAN TÜLKAY

Akseki'nin tarihî mekânlarından sayabileceğimiz "SERDENGEÇTİ EVİ"nde yenileme çalışmaları başladı. Biraz kayıtsızlık, esasen de bazı hukukî engellerden dolayı bir hayli geciken bu yenilemenin başlatılmasında emeği geçenlere teşekkür ederiz. Akseki'de en uzun müddet tarihî görev yapmış Müftü Salim Efendi'nin konağı, oğlu rahmetli Osman Yüksel Serdengeçti'nin de mekânıydı. Hem mimarî, hem de içinde yaşamış insanlar bakımından Akseki'nin sembolü sayılabilecek bu evin SERDENGEÇTİ ruhuna uygun bir müzeye dönüştürüleceği ümidi içindeyiz.

Serdengeçti bizim "Osman Abi"imizdi. Bütün gariplerin, mazlumların, doğruların, hakkın ve adaletin yanındaydı. Bilhassa ömrünün son deminde garip bir derviş gibi yaşadı, garip bir derviş gibi de bu dünyadan geçip gitti. O'nun aziz hatırasına armağan olarak 23 Haziran 1976 tarihli, içinde iki de şiir

denemesi bulunan günlüğünü NEVZUHUR okuyucuları ile paylaşmak istiyorum. Onca hengâme içinde benim de yeni keşfettiğim bu günlük ve şiirler, rahmetli Serdengeçti'nin Parkinson'a yakalandıktan sonra iyice incelen garip yalnızlık duygusunu aksettirmesi açısından da ilginçtir.

Şimdi söz Serdengeçti Osman Yüksel abimizde:

"İstanbul'a yakın bir köydeyim. Belgrat Ormanları diye tanınan ormanların kıyısında (içinde de denebilir) Bahçeköy'deyim. Burası İstanbul merkezine otuz kilometre. Bizim oğlanın, Zeki'nin okulu, Orman Fakültesi de adetâ bu köye bitişik. Zannedersiniz ki bu köyün yakınında hiçbir büyük şehir yok, İstanbul yok. Bir haftadır buradayım...

Her taraf gözün alabildiğine orman... Fakat bizim ormanlar gibi çam, katran, lâdin değil. Kestane, ıhlamur, gürgen ve pelit... Bizim "karayaprak" dediğimiz ağaçlardan... Kuzu gibi, yuvarlak ağaçlar; insanın okşayacağı geliyor. Sivri değil, Karadeniz ormanları...

Hava rüzgârlı ve sisli. En güneşli zamanlarda bile öyle açık parlak değil. Duruk, donuk... Buzlu cam gibi... Zeki ile dün dolaştık, "Şuradan bir yer alsak" dedik. Sorduk soruşturduk, çok pahalı... 150-250-300 Lira imiş metrekaresi... Halbuki adamakıllı yolu bile yok... Yamaçlar, kırlar, tepeler sarı çiçekli katır tırnakları, eğretti otlarıyla kaplı. Yer yer ceviz ağaçları, erik ağaçları, ıhlamurlar... Boz, ak-çil renkte...

"Burada nice sık uzun ağaçlar arasında bir dere var. Orada yardan sular akar. Soğuk ve iyi sular... Oraya indik. Dik ve keskin yamaçlardan, zorlukla... Ağaçların sıklığından gökyüzü parça parça görünüyor. Hattâ bazen görünmüyor. Sabah güneş doğmadan evvelki gibi bir karanlık... Serin bir karanlık... Sular, ağaçlar, çiçekler, otlar... İstanbul'un burnunun dibinde böyle bozulmamış bir tabiat parçası!.. Hayret doğrusu... Bu minare boyu ağaçlarda sarmaşıklar... Zeki salıncak gibi sallanıyor... Bir hayli güzel dakikalar geçirdik. Ama ben hastayım. Zoraki, zorla ayakta duruyorum..Hatta duramıyorum...

Zekilerin evi basit bir beton bina... Çocuk gürültüsü, kadınlar, kızlar; bir kıyamet... Basit yemekler... Rastgele, düzensiz bir hayat... Her gün yıkanan çamaşırlar, evin önündeki sicimlerde uçuşup duruyor. Ev değil bir kampâ benziyor. Mülteci kampına, yahut yeni yerleşen bir eve veya göçebelere... Ben Zeki'nin odasında kalıyorum. Hastayım, yalnızım ve tek sevdiğim de bu çocuk... Halbuki O hiç sıkıntıya, mecburiyete, mesuliyete gelemiyor. Her şeyi üzerinden atmasını biliyor. Biraz önce eve, yanıma şöyle bir gelip gitti. Cüzdanında bir miktar para da vardı. Kim bilir nereye, kimlerle, ne yapmaya gitti?.. Üstelik sigaraya da alışmış... Şu insanoğlu ne tuhaf, ne zayıf... Cebinde beş-on kuruş bulunca nasıl da değişiyor. Sigaranın dumanı bir hürriyet havası gibi... Ben ne istersem yapabilirim dercesine... Gençlere bazı şeyleri kırıp yıkmak duygusunu uyandırıyor. Yasaklara ve yasalara karşı gelme, kafa tutma gibi...

Halim çok harap... Burada, bu büyük şehrin kıyısında, adetâ kafamı kuma sokmuş oturuyorum, yatıyorum, geziyorum...

Ya Akseki'de olup bitenler?.. Bağ bahçe işleri ne oldu?.. Bugün rüyamda bahçeye bir elektrik direği dikildiğini gördüm. O Sabri denen köpeğe öfke devam ediyor. Bir şey de yapamadık... Sonra bahçe işleri... Şimdi elmalar ve dutlar olmuştur. Bir ay sonra bademler ve üzümler olgunlaşacak... Konu-komşu, evde kalan talebe çocuklar insafa gelir de bahçeye dikkat ediverirler mi acaba?.. Antalya'da arsa, daire alım satımı...Yurt hikayesi... Ankara'da vergiler... Daire kiralari... BAĞ-KUR'a yatırılacak para... (Yarısı ahirette bir adamım, halâ dünya ile "Bağ-kur"maya çalışıyorum) Hesaplara, kitaplara bakılacak... Birâder tedavim için Almanya'ya çağırıyor. Ne yapacağımı şaşırdım kaldım... Ankara... Antalya... Akseki... hattâ

Almanya'ya mı gitsem?.Nere gidersem gideyim, her yer benim için bir içneli fıçı..

Kalmadı içimde o eski heyecan, eski hız
Yalnızım bir dağ-başı gibi yalnız

Kaldım buralarda çaresiz, hasta, kötürüm
Rüzgârlar, rüzgârlar beni alın götürün

Atın bir çukura kalkmayasıya
Kimseler yüzüme bakmayasıya

Bitsin bu dünya denilen ömür
Tutuşsun bu ateş, yansın bu kömür

Soğuk bir kül gibi savrulasım var
Ateşte yanıp kavrulasım var

Ey dünya senden ne gördüm bir söyle
Buna yaşamak mı denir böyle?..

Hayat değil bu, belki "yaşantı"
Vücudum yara bere, her yanıma kaşıntı

"Altı da bir, üstü de birdir yerin"
Demiş şair, düşünürsek çok derin...

Gideriz, biteriz, yatarız bir gün
Bu daha iyi ölmektense her gün

YALAN DÜNYA

Sana derler yalan dünya
Bir yavrumu alan dünya
Sana nasıl aldatıldık
Bize korku salan dünya

Daim durmaz dönersin sen
Bir gün gelir sönersin sen
Yükseklerden inersin sen
Kötülere kalan dünya

Şu şehir bu şehir derken
Nasıl bittik böyle erken
Nice dilekler dilerken
Gam kederle dolan dünya

Yalan dünya solan dünya
Gözyaşıyla dolan dünya
Gafil olan sana tapar
Yalan dolan olan dünya

Şiir yazmaya kalkıyorum. O da olmuyor...Senenin en uzun günleri... Hastalık,

yalnızlık, vücut ve gönül kırıklığı... Hepsi bir arada... Günler öylesine uzuyor ki; bir gün üç gün kadar... Bu arada üç kitap bitirdim. Mustafa Kemal'in Nutuk, Halit Ziya'nın bir kitabı ve Şiir Defteri... Bir de "Geçmiş Zaman Fıkraları..." A.Şinasi Hisar'ın...

Gitmem iki gün daha gecikti. Burada hem kalasım var, hem de yok... Varlığım çocuklara yük... Varlık beni parça parça dağıtıyor. Her parçam varlık denen, mal-mülk denilen bir ağacın dallarında asılı... Halbuki şu işler olmayacak, burada kalacağım... Bir keçi alacağım... Ormanlar arasında bir ev tutacağım. Ahir ömrümü Gandhi gibi yaşayacağım...

Allah bizi topraktan yaratmış... Keşke topraktan başka bir şey tanımasaydım!.. Ne hısımlar, ne hasımlar... Ne dost, ne düşman... Ne sevinme, ne pişman... Yunus gibi...

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim...

Böyle olabilseydim... Mevlâna der ki: "Seni terk eden, terk edecek olanı, iyisi mi sen şimdiden terk et.." Güzel ama mümkün değil... Biz yalancı meme, emzik emen çocuklar gibiyiz. Onu bulamadık mı bebeler gibi ağlıyoruz. Onsuz edemiyoruz. Her birimiz bir şeye tutunmuş, takılmış, aldanmışız... Meselâ benim bu çocuğa takılmam da öyle... Yanımdan gidince başlıyorum bağırma, çağırmaya... Anasını arayan çocuklar gibi.. Dün de öyle oldu... Suya gitmişti; gelmedi... Bağırardım, çağırdım; ses yok... Öyle perişan oldum ki... Osman Yüksel SERDENGEÇTİ 23 Haziran 1976"

Rahmetle anıyoruz... Adını ve davasını yaşayanlara, yaşatanlara selam olsun...

GIDA...

Prof. Dr. ÖCAL OĞUZ

Büyük bir olağan dışılığın yaşandığı korona günlerinde bütün dünya ve insanlık için üç konunun ne denli hayati, önemli ve vazgeçilmez olduğu bir kez daha deneyimlenmiş oldu: Gıda, sağlık ve güvenlik. Ben bu üç kelimenin baş harflerini "GESEGE" telaffuzuyla zihnime kodladım ve iyi gitmeyen zamanlarda ne derece önemli olduklarına bizzat şahit oldum.

Yirminci yüzyılda hızlanan ve hâlâ devam eden köylü nüfusun kentleşmesi süreci, gıda üretim ve tüketim zincirini bozdu, bozmakla kalmadı kültürünü değiştirdi. Eskiden köy veya kır nüfusu, yıllık gıda tüketiminin hemen hemen tamamını kendisi üretirken şimdiki kentli nüfus yüzde yüz dışarıya ve markete bağımlı hâle geldi.

Bir avuç toprağı dahi olmayan apartmanlar, rezidanslar ve gökdelenler, gıda namına hiçbir şey

üretmezken, daracık odaları, kilersiz mutfakları ve boş zaman fakiri insanları nedeniyle mevsiminde ve miktarınca gıda hammaddesi depolamaya da uygun değildir.

Köylü kentleşirken kırsalda topraklar ya boş kalmış, ya tekelleşmiş ya da çok nüfuslu ve verimli belli başlı bölgelerde toplanmış olduğu için yeni kentlinin eski kentli gibi kolay ve zamanında gıdaya erişim zinciri de kopmuştur. Taşımacılıktan dağıtıma kadar her alanda mesafeler uzamış araya tekeller, küresel şirketler, zincir marketler girmiştir.

BM'nin 2014'te yayımladığı "Dünya Kentleşme Raporu", Kuzey ve Güney Amerika, Avrupa ve Okyanusya'da kentleşme oranının önümüzdeki 25-30 yılda yüzde seksenlere varacağını, Asya ve Afrika'nın ise yüzde yetmişlere geleceğini söylüyor. Türkiye nüfusunun ise daha şimdiden TÜİK verilerine göre yaklaşık yüzde 92'si kentlerde yaşıyor.

Türk kentleri evsel tarımsal ve hayvansal üretimden tamamen kopmuştur. Modernleşme sürecinde kentleşmeyi "köylülükten kurtulmak" olarak kodladığımız için evlerimizi önce Avrupa apartmanları sonra da New York gökdelenleri gibi inşa ettik. Bu apartman ve rezidansların yanında tek katlı, bahçeli ve içinde bir iki tavuk beslenen gecekondulardakilere de "Allah'ın köylüsü" diye baktık.

Bu bakış açısıyla "sen hâlâ annenin alışkanlıklarını mı sürdürüyorsun" diye geleneksel bilgiyi kullananı ayıpladık. Şimdi unu ekmeğe, sebzeyi turşuya, meyveyi reçele, domatesi salçaya... çeviremiyoruz. Yazdan kışlık hazırlayamıyor, sebze ve meyve kurutamıyor, kilerlere un, bulgur, bakliyat koyamıyoruz.

Karantina günlerinde, sokağa çıkma yasağı olduğunda, Allah korusun harp çıktığında, ambargolar uygulandığında, bir şekilde abluka altına alındığımızda zincir marketlerin, gıda tedarikçilerinin tavrının, durumunun veya yükünün ne olacağını hiç düşünmedik. Hele bugüne kadar düşmanımızı hep kendi cinsimiz arasında gördüğümüz için savaş planlarımızı "insanlar arasına göre" yaptık, silahlarımızı ona göre kuşandık.

Şimdi bizi virüs bizi evlerimize hapsetti. Düşman saldırısına uğrayan ortaçağ kaleleri gibi şehrin kapılarını kapattık. Onlar düşmanın kuşatma gücünü kırmak için gıda depolayarak kendi dayanma gücünü oluşturunca. Nitekim o çağda hatta yakın zamanda teslim olan kalelerin veya kuşatmayı kaldırmak zorunda kalanların büyük çoğunluğunun hikâyesi "açlık" üzerineydi.

Yeni düşman bize şunu öğretti ki, şehirlerimizi ve hatta evlerimizi bir ortaçağ kalesi gibi belli bir süre dışarıdan bir şey almadan kendi kendine yetecek şekilde gıdası olan kilerli, ambarlı, depolu bir şekilde tasarlamamız gerekiyor.

Kentli de olsak, ailenin market ihtiyacını en az yüzde elliye kadar düşüren evsel gıda üretimini ve mevsiminde depolama tekniklerini yeniden

öğrenmemiz gerekiyor. Bize küreseli ve tüketimi dayatmak için kurgulanan reklamları elimizin tersiyle itme zamanı gelmiştir.

Şimdi rezidanslardan vazgeçmek, evin veya şehrin "surları" içinde "ailen için tarımsal üretim yap" sloganına uygun bahçeli evler, uydu kentler kurma zamanıdır. GDO'lu ürünler bazında utangaç ve biraz da meraklı bir tasarım olan "hobi bahçeleri", "hayat bahçeleri" olarak yeniden gözden geçirilmelidir.

Topraktan korkmayalım ve kopmayalım. İğneden ipliğe, ekmekten yumurtaya her şey için her dakika markete muhtaç olmanın olağan dışı durumlarda sürdürülemez olduğunu görelim ve Âşık Veysel'in bin yılların deneyimiyle söylediği "benim sadık yârim kara topraktır" mısralarının ruh ve manasına erelim.

SAĞLIK...

Sözlükler, bireyin fiziksel, ruhsal ve toplumsal yönden sağlam, iyi, esen, canlı ve diri olma hâli diye tanımlıyor.

Esenlik ve afiyet kelimeleri, zaman zaman ya sağlığın yerini tutuyor ya da "sağlık ve afiyette olmak" deyiminde olduğu gibi yan yana gelebiliyor.

Sağlığın Arapça kökenli eş anlamlısı olan sıhhat ise en çok tıraştan veya hamamdan/banyodan sonra söylediğimiz diller pelesengi "saatler olsun" alkışıyla günlük dilimizde yaşıyor.

Ama sıhhat kelimesinin tarihimizdeki en görkemli kullanımı şiirlerini Muhibbi mahlasıyla yazan Kanuni Sultan Süleyman'ın "halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi/olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi" mısralarıdır. "Sağlıklı bir köylü olmak hasta bir imparator olmaktan iyidir" diyen atasözünü yaratan Alman halkı da Kanuni ile aynı fikirde olmalıdır.

Nitekim atalarımızın "sağlık varlıktan yeğdir" sözü ile yakın tarihimizde zenginliğin zirvesine ulaşan Vehbi Koç'un "evin varsa bir sıfır koymalısın varlıklar hanene/işin varsa bir sıfır daha koymalısın/... araban varsa bir sıfır/yazlığın varsa bir sıfır daha/daha sıralanabilir sıfırlar hanesi/ancak sağlığın varsa bir koyarsın başına/o zaman bütün sıfırlar anlamlı bir değere ulaşır" tecrübesi, Kanuni'ye nazire gibidir.

Sağlık, sağ olma durumudur. Teşekkür yerine kullandığımız "sağ ol", hapşırana "çok yaşa" ve alkış verirken "binler yaşa" deriz. Bu alkış Dedem Korkut'ta "üç otuz on yaşınız dolsun" duasıyla sayılara dökülür. Bu dilek ve temennileri ileri yaşın risklerine karşı uyarı ve moral destek olarak da görebiliriz.

Atalarımız "her işin başı sağlık" diyerek iyi ve güzel şeylere teşekkürünü sağlık dileyen sözlerle

ifade etmişler. Güzel bir söz söylenirse "ağzına/diline sağlık", mutlu olduğumuz bir ziyarete "ayağına sağlık", iyi bir şey el becerisiyle ortaya konmuşsa "eline sağlık", biri gönlümüzü hoş eden bir müzik çalınca "teline sağlık"... dememiz bundandır.

Fakir fukara "mal canın yongasıdır" dese de her türlü maddi kaybının tesellisini ve telafisini "sağlık olsun" sözünde bulur.

Bugün de "evlerden ırak olsun" duamızı, her türlü hayret ve şaşkınlığımızı "üstüme iyilik, sağlık" diye ifade ederiz.

Dilimizde yaygın kullanılan taziye kelimesinin Türkçe karşılığı baş sağlığıdır. Atalarımızın "başın sağlığı, dünyanın varlığı" sözü hatırd tutularak "Allah rahmet eylesin" duasının yanına "başın sağ olsun" sözü mutlaka eklenir.

Geleneksel bilgi sistemimiz, hastalığı sağlığın düşmanı, iyiliği sağlığın ifadesi olarak kodlamıştır. "Nasılsın" sorusuna verdiğimiz "iyiyim" cevabına çoğu zaman ruhsal veya bedensel bir rahatlık öykümüz eşlik eder.

Atalarımız hastalığın kolay geldiğini, ancak zor iyileştiğini "hastalık kantarla girer, miskalle çıkar" veya "iğne deliğinden girer, kapı aralığından çıkmaz" diye ifade ediyor. Alman yazar Paul von Heyse de "hastalık dediğin şey atla gelir, yaya gider" diyerek bize kültürler farklı olsa da deneyimlerin aynı olduğunu gösteriyor.

İnsan bir yeri ağrıdığı anda canının orada toplandığını hissetse de sağlıklı iken hastalığı unuttur, Bilge Kağan'ın "tokken açlığı bilmezsin" dediği gibi hep öyle kalacağını sanır. "Hasta olmayan, sağlığın kadrini bilmez" atasözümüz bu durumu günümüze de gönderme yaparak en veciz şekilde anlatıyor.

Peygamberimizin "sağlığın ve boş vaktin kıymetini bilin" hadisi karantina sebebiyle dünyanın evlere kapandığı şu günlerde bütün insanlığa açık mesajdır. Hz. Ali'nin "iki şey elden gitmeden kıymeti bilinmez: biri sağlık, diğeri gençlik" sözü ise daha çok yaşlıları örseleyen salgın günlerinde yeni bir anlam kazanıyor.

Devletlerin tuttuğu "salgını ayakta atlatan" veya "yatan hasta" çetelesi, dilimizdeki hastalığın hafif seyrini anlatan "ayakta geçirmek" ve ileri safhası için söylenen "yatağa düşmek" deyimlerimizi hatırlatıyor. Dileriz "sağ baş yastık istemez" atasözü kavlince kimse özellikle şu günlerde yatağa düşmez.

Atalarımız hastalığın acı ve ağrısını anlatmak için "hekimden sorma çekenden sor" dese de, "hekimsiz, hâkimsiz yerde oturma" atasözüyle sağlık ve güvenliğin önemini ve ne denli hayati olduğunu anlatmak istiyordu. Belki de bugüne seslenerek "dar gündeki alkış kadar var günde ilgiyi esirgeme, tedbirli ol" diyordu.

ŞİRAZ BAHÇELERİ'NİN GÜLÜ

YUSUF KAZAK

Tüm yeryüzünde yaşadığı coğrafyadan en çok faydalanmayı bilen ve hayat sürdüğü yerlerde hayat sunmayı başarabilen halk, sanatçı ruhlu 'İran' halkıdır. Kadim zamanlardan ve esrarengiz coğrafyasından aldığı mirasla taş, toprağa ve doğaya aziz ve hoş bir ruh üfleyen İran insanı, yaşadığı çağın ve zamanın monotonluğundan sıyrılmayı hep bilmiştir. Kimsenin bakmadığı gibi bakan ve kimsenin 'dokunamadığı' gibi yaşama dokunan Pers İmparatorluğu'nun mirasçıları, 'Estetik Dağı'nın zirvelerini kendilerine yurt edinmiş ve buradan tüm aleme güzellik ve zerafet sunmaya gayret etmişlerdir. Onların derin manalar yüklü sanatsal karakterlerinin en önemli yansımalarını, hiç şüphesiz her biri küçük bir 'cennet bahçesi' görünümünde olan evlerinde ve sanki sonsuzluktan yayılan bir 'musiki' ile bütünleşen bahçelerinde gözlemleyebiliriz. Binlerce yıldır gelip geçen medeniyetlerin ve insanların, her zerresine ilmek ilmek sanat ve estetik nakşettiği İran toprakları, yürekleri okşayacak ve cezbedecek nice motiflerle süslüdür. Duygu ve efsun yüklü, İran musikisinin harikulade uyumuyla bizi karşılayan İran bahçeleri, keşfetmesini bilenlere muhteşem bir görsel şölen sunar. Nasıl ki çöllerde var olan bir vaha, tüm çölü değerli ve anlamlı kılıyorsa aynı şekilde dünyaya da sanat ve estetiğin en hoş temaşa edilebileceği 'İran Bahçeleri' bir ruh ve mana katmaktadır. Öte yandan 'İran Toprakları'nı alabildiğine desenlerle bezeyen bahçeler dışında ilahi olarak onlara bahşedilen bir şey daha vardır: O da gözlerinde tüm dünyanın manzarasını ve harikalarını görebileceğimiz 'Acem Kızları'dır. Her coğrafya, üzerinde hüküm sürenlerin karakterlerini ve yüzlerini belirler hiç şüphesiz. Buna mukabil bütün yer kürede coğrafyasından en çok nasiplenen ve en çok güzellik kapanlar tartışmasız olarak 'Acem Kızları'dır. Şu su götürmez bir gerçek ki bu 'Şaheserler'in ortaya çıkmasına en fazla etki eden unsur İran bahçeleridir. İnsanoğlu için şu fani dünyada en nadir bulunabilecek ve onu büyülenmişçesine bir hale sokacak manzara, iki şaheserin buluşacağı yani benzersiz 'İran Bahçeleri' içinde arz-ı endam edecek 'keman' kaşlı bir 'Acem Kızı' tablosudur. Bu Acem Kızları bazen Tebriz'in bahçelerine bir masalımsı boyut katarken bazen de Şiraz'ın insanı mest eden bahçelerine bir 'Gül' olurlar. Kainatın 'Acem Diyarı'na bahşettiği bu 'Güller', insan ruhunun kıpırdarak bir coşku iklimine girmesini sağlar. Netice itibarıyla 'Acem Diyarı'nın keşif yolculuğu, kişinin ruhunun adeta bir 'Anka Kuşu'nun kanatlarına binip zamanlar ve mekanlar üstü bir serüvene başlaması demektir. İnsanın bu serüvene atılması, onu 'Acem Bahçeleri'nin eşsiz 'Gül' kokularına meftun edecek ve ona bambaşka diyarların kapısını aralayacaktır.

RAPOR

EMİN ŞANLI

Ak tülbende kan akıtıp
Ak güvercinle gönderdim
Yarınımı Hakk'a salıp

Yatsı ezanı dinledim
Gör her yanıma kara bere
Ciğerimi bir mil deldi
Yurdumu kaptırdım sele
Umut çiçeğim millendi

Devrim bir burçak çorbası
Sanat zirvesinde kepçe
Yasak orası- burası
Ya sürgün ya kelepçe

Bu bir filmin kritiği
Oyuncuya göre bir rol
Okunan uyku betiği
Çalışıyor beşinci kol

DÖRTLÜKLER

İBRAHİM BERBER

Bunların hiç biri olmayacaktı
O elmayı ısırmısaydı Havva anamız
O gündür bugündür hâlâ kanıyor
Bir türlü sağalmıyor en eski yaramız

Şiiri gönlüme baş tacı yaptım
Üç kere öperek koydum başıma
Hak vaki olunca vasiyetimdir
Şairdi yazsınlar mezar taşıma

Göz ufkuna uzanan çöle yayla dediler,
Mecnun için... yaran'mış Ay'la dediler,
Her gece inermiş, ümid-i vuslat ile,
Vahada bir göle, LEYLÂ dediler.

ANTALYA'DA KÜLTÜR VE FOLKLORÜN İZLERİ

(Mustafa AKBABA eski Antalya'yı anlatmaya devam ediyor)

Bu günkü Yenigün Şekercisi'nden saat kulesine doğru uzanan, hâlen bu gün de mevcut olan dükkân sırasında Antalya'nın meşhur şekercileri bulunurdu. İstanbul Şekercisi Selâhaddin Birol'un imâl ettiği 'fok frigo' nun lezzetini hâlâ unutabilmiş değilim.

Yine bu sırada geçitten sonra, Raşit Neşşar'ın bakkaliye dükkânı ile Karamüdür Market Antalyalıların uğrak noktalarındandı.

Bir zaman Antalya Belediye Reisliği de yapan Hayret Şakrak Bey'in Dilek Kitabevi ise Antalya'nın en önemli kitabevlerinden biriydi.

Raşit Neşşar ve Hayret Şakrak Beyler, babamın yakın arkadaşlarındandı. Onların da esas meslekleri öğretmenlikti. Raşit Neşşar, baba mesleğini sürdürmüştü.

Saat Kulesi'nin yanındaki Kuledibi Fırını da Antalya'nın önemli fırınları arasında yer alıyordu.

Bu dükkân sırasının karşı tarafında bulunan dükkânlar maalesef yıkılıp bir bölümüne Vakıf İşhanı yapıldı. Şimdi o da yıkılarak bu günkü durum ortaya çıktı. Zaten bana göre bu işhanı oraya hiç yakışmamıştı. Her ne kadar onun da altında dükkânlar var idiyse de o eski orijinalite bozulmuştu.

Bu sırada bulunan Düğmeci Mehmet Bey'in ve Düğmeci Kaya'nın tuhafiye dükkânları ise Antalyalı hanımların sıklıkla uğradıkları işyerlerindendi.

(Devam edecek)

